

Narcis i Eho

Nimfa Eho zaljubila se u mladića Narcisa koji je bio toliko prekrasan da bi se svaki mladić ili djevojka istog trena zaljubili u nj. No, Narcis je bio bezosjećajan te nije nikoga volio. Jednog ga je dana sreća i Eho, personifikacija jeke, te se zaljubila. Budući da nije mogla razgovarati s njim, slijedila ga je samo da ga vidi, ali dovoljno daleko da ne bude viđena.

Narcis se izgubio i povikao: "Ima li koga ovdje?" Eho, nimfa jeke, uzvratila je: "Ovdje, ovdje, ovdje." Narcis je zatražio osobu da se pokaže te je Eho to i učinila. Nije mogla govoriti pa mu je rukama pokazala koliko ga voli. Narcisu se nije sviđalo što ga toliko ljudi voli te ju je odbio. Eho, slomljena srca, molila se Afroditi da je usmrti. Njezina je molitva uslišena, ali Afroditi se svidio njezin glas pa ga je pustila da zauvijek živi kao jeka.

Ovidijeva inačica

U Ovidijevoj inačici mita iz *Metamorfoza* piše da se jedna djevojka zaljubila u Narcisa, ali on ju je odbio kao i sve ostale. Molila se bogovima da Narcis pati od neuzvraćene ljubavi baš kao što je on učinio svima ostalima. Molitvu je uslišala boginja Nemezida te ga proklela da se zaljubi u vlastiti odraz. Na poslijetku Narcis umire slomljena srca te dospijeva u Had gdje ga zauvijek muči njegov odraz u rijeci Stiks.

Carevo novo ruho - tekst

Jednom davno živio je jedan car koji je toliko volio lijepu, novu odjeću, da je sav svoj novac trošio da se lijepo odjene. Nije ga bilo briga za njegove vojnike, kazalište ili izlet u šumu, jedino mu je bilo stalo da se pokaže u novoj odjeći. Odjeću je mijenjao svakog sata. Za vladara se obično kaže da je u vijećnici, ali o ovom se uvijek moglo kazati: „Car je u svojoj rušnici!“

U velikom carevom gradu bilo je živo i zabavno, svakog dana je dolazilo mnogo stranaca u posjetu, ali jednog dana dođu i dvije varalice. Oni se predstaviše kao tkalci i rekoše caru da je tkanina koju oni proizvode najljepša koja se da zamisliti. Osim što su boje i uzorci tkanine neobično lijepi, odjeća od nje sašivena imala je čudnu osobinu da je nevidljiva

za sve ljude koji su nesposobni za svoj posao ili neoprostivo glupi.

„To je očito divna odjeća“, mislio je car. „Kada budem u njoj, znat ću tko u mojoj carevini nije sposoban za svoju službu, a moći ću i razlikovati pametne od glupih! Tu odjeću moram što prije dobiti!“ Car dade varalicama mnogo novaca kako bi što prije počeli s tkanjem.

Oni smjesta postaviše dva tkalačka razboja, praveći se da rade. Zahtijevali su najfiniju svilu i najsajnije zlato, koje su zatim pospremali u svoje torbe, radeći na praznim razbojima

do dugo u noć.

„Baš me zanima kako napreduje tkanje moje nove odjeće,“ pomisli car. Malo mu je bilo teško oko srca pri pomisli da glupi i nesposobni ljudi neće moći vidjeti tu divnu tkaninu. Bio je siguran da se on sam nema čega bojati, ali ipak odluči prvo poslati nekog drugog da vidi kako posao napreduje. Svi u gradu su već znali sve o čudesnoj moći tkanine i svi su bili znatiželjni vidjeti koliko su glupi ili nesposobni njihovi susjedi.

„Poslat ću svog starog, poštenog ministra!“ dosjeti se car. „On će najbolje moći vidjeti

kako tkanina izgleda, jer je pametan, a nitko ne obavlja svoj posao bolje od njega!“

Stari poštteni ministar ode u dvoranu gdje su varalice sjedile i tobože tkale na praznim razbojima. „Bože sačuvaj, ja ništa ne vidim!“ pomisli stari ministar iskolačenih očiju, ali ne reče ništa.

Varalice ga zamole da dođe bliže, pitajući ga zar boje i uzorak tkanine zaista nisu divni. Pokazivali su na prazne razboje, dok je stari ministar i dalje buljio, ali ništa nije mogao vidjeti, jer tamo ničega nije ni bilo. „Gospode Bože!“ mislio je ministar. „Zar sam ja zaista glup!? To stvarno nisam mislio, to nitko ne smije saznati! Zar ja zaista nisam sposoban za svoj posao? Ne, ne smijem nikome reći da ne vidim tkaninu!“

„Pa zar nemate ništa za reći?“ upita ga jedan od tkalaca.

„O, vrlo lijepo, zaista prekrasno!“ odgovori stari ministar. „Divne boje i uzorak, da, ja ću kazati caru da mi se tkanina zaista vrlo sviđa!“

„To nam je vrlo drago čuti!“ rekoše tkalci i počеше nabrajati boje i opisivati uzorak tkanine. Stari ministar je pažljivo slušao, kako bi sve mogao prenijeti caru.

Varalice su sad zatražili još novaca, svile i zlata, jer im je to tobože trebalo za tkanje. Sve su

spremali u svoje džepove, na razbojima nije bilo ničega za vidjeti, dok su oni i dalje pleli nevidljivu tkaninu. Car uskoro opet pošalje drugoga poštenog ministra da pogleda kako napreduje pletenje i hoće li odjeća uskoro biti sašivena. I on je gledao i gledao, ali nije vidio ništa osim praznih

razboja.

„Da, zar ovo zaista nije divan komad tkanine!“ govore su obje varalice, te pokazivale i objašnjavale sve divne uzorke, koji uopće nisu postojali.

„Ja nisam glup,“ mislio je on. „Zar zaista nisam dorastao svom poslu? To mi je čudno, ali izgleda da mi je bolje šutjeti!“

Zato pohvali tkaninu koju nije vidio i uvjeri ih kako mu se sve boje i uzorci zaista vrlo sviđaju. „Da, to je zaista nešto najljepše!“ poruči on caru.

Cijeli grad je pričao o divnoj tkanini.

Car ju je sam zaželio vidjeti dok je još bila na razboju. S velikom pratnjom, u kojoj su bila i ona dva stara poštena ministra, otiđe do vještih varalica, koji su i dalje bez ičega trudno pleli.

„Da, zar nije 'magnifique!'“ govorila su oba poštena ministra.

„Vaše veličanstvo mora pogledati, kakvi uzorci i boje!“ Pokazivali su na prazne razboje jer su mislili da ostali vide odjeću.

„Što je ovo!“ mislio je car. „Ja ne vidim baš ništa! Pa to je grozno, zar sam ja glup? Zar nisam dostojan biti car? To je najgore što mi se moglo dogoditi!“

„O, vrlo lijepo!“ reče car. „Moje priznanje!“ I on se zadovoljno složi gledajući prazne razboje, jer nije smio priznati da ne vidi baš ništa. Svi iz pratnje su gledali i gledali, ali nisu vidjeli više od

ostalih, pa su baš kao i car rekli:

„O, koje li ljepote!“, te mu savjetovali da ovo novo ruho odjene već na prvoj sljedećoj procesiji.

„*Magnifique!* Divno! *Excellent!*“ priča se širila od usta do usta, svi su bili ushićeni. Car dodijeli varalicama orden viteškog križa, te ih proglasi gospodskim tkalcima.

Noć uoči procesije varalice su budno sjedile, uz šesnaest svijeća.

Svi su gledali, dok su se oni žurili dovršiti carevo novo ruho. Pravili su se kao da skidaju tkaninu s

razboja, rezali zrak svojim velikim škarama, šivali iglama bez konca, a na kraju rekli: „Evo, odjeća

je sad spremna!“

Uz pratnju najodličnijih dvorjana, car osobno dođe po odjeću, a oba dva varalice su dizali ruke u zrak, kao da nešto drže, i rekli: „Evo hlače! Evo košulja! Evo plašt!“ i tako dalje.

„Lagani poput paučine! Tako da je osjećaj kao da nemaš ništa na tijelu, a to i jest najveća vrlina ove tkanine!“

„Da!“ odgovoriše svi dvorjani, iako baš ništa nisu vidjeli, jer ničega nije ni bilo za vidjeti.

„Ako bi vaše veličanstvo bilo milostivo i skinulo svoju odjeću,“ rekoše varalice, „odjenut ćemo vas u novu, ovdje ispred velikog ogledala!“

Car odloži svu svoju odjeću, a varalice su se pravili kao da ga oblače jednim po jednim

komadom odijela, hvatajući ga oko struka, te mu tobože vezivali skute, dok se car okretao pred ogledalom.

„Bože, kako lijepo stoji, kako li divno leži!“ svi su govorili. „Divan uzorak, divnih li boja!

To je skupo odijelo!“

„Nosači s baldahinom čekaju na dolazak vašeg veličanstva!“ reče glavni majstor ceremonije.

„Da, ja sam spreman!“ reče car. „Zar ne izgleda dobro?“ Još jednom se okrene prema ogledalu, jer se morao praviti kao da u stvari vidi svoje divno odijelo.

Dvorjani koji su bili zaduženi za skute rukama su pipali po podu i pravili se da ih podižu, zatim ih držali u zraku; nisu se usudili reći da ništa ne vide.

Car ode u procesiju ispod divnog baldahina, a svi su ljudi, na ulicama i na prozorima, govorili: „Bože, kako je carevo novo ruho neusporedivo! Kako mu je divan pojas na košulji!“

Nitko se nije usudio reći da ustvari ništa ne vidi, jer bi to značilo da ili nije sposoban za svoje dužnosti, ili je vrlo glup. Od svih carevih odijela, ovo je bilo najveći uspjeh.

„Ali on je gol!“ povika neko malo dijete.

„Bože, čuj taj nevini glas!“ reče otac i od uha do uha proširi priču o tome.

„On je gol, to govori malo dijete: on nema ništa na sebi!“

„Car je gol!“ svi su na kraju vikali.

Caru nije bilo lako, jer mu se činilo da imaju pravo, ali pomisli: „Ovu procesiju moram izdržati do kraja.“

Držao se još ponosnije, dok su ga dvorjani i dalje pratili, držeći nepostojeće skute.

ZADATCI – SKUPINE

PRVA SKUPINA: JA GLUP/A?

- A. Pronaći tipičnu formulu iz klasične bajke na početku priče i objasniti netipičan završetak, zašto ga ne možemo nazvati sretnim? Po čemu ova priča zapravo uopće nije klasična bajka? Čega (sve) nema?
- B. Opisati ukratko carev karakter (izraditi moralno-psihološki profil) i odgovoriti po čemu nije dobar vladar. Pronaći elemente humora i ironije.
- C. Kakvi su carevi službenici, a kakav je narod? Kakva je to država? Koji su razlozi za strah?
- D. Objasniti smisao lukave prijave: kako se postaviti u situaciji da ne ispadneš glup ili nesposoban za svoju službu ili društvenu funkciju? Ima li „virtualno“ odijelo snagu pravoga i zašto?
- E. Svatko pojedinačno neka pokuša iskreno obrazložiti kako bi se ponio u takvoj situaciji, bi li otkrio istinu? Objaviti i statistički (npr. 4 : 1). Zašto istina i pravda pobjeđuju češće u bajkama nego u stvarnom životu? Radi koga i čega se na kraju ništa nije promijenilo? Zašto priču možemo nazvati i antibajkom?

DRUGA SKUPINA: JA NARCIS?

- dvije likovne ilustracije (klasični i moderni Narcis pred mobitelom) i tekst o mitu o Narcisu

Pripremite kratko izlaganje, slobodno se poslužite i internetom za potrebne informacije.

- A. Prepričajte usmeno obje ponuđene verzije mita o Narcisu. Što znači riječ narcisoidnost, ponašati se narcisoidno, koje su psihološke karakteristike narcisoidne osobe? Povežite to s likom cara iz bajke.
- B. Zagledanost u vodu i u svoj lik povežite s današnjim fenomenom *selfieja*. Stvara li to izvjesnu ovisnost, drukčiju sliku samoga sebe? Zašto nam je važno da ispadnemo ljepši, privlačniji, savršeniji? Je li to moda, trend, potreba? Koliko *selfieja* dnevno napravite, koliko otprilike imate takvih autoportreta u mobitelu? Zašto je to i zabavno? Povežite riječi *selfie* s riječju sebičnost, narcisoidnost.
- C. Na koji način danas moderne tehnologije utječu na naš život i postajemo li ovisni o njima? Kako mediji diktiraju ponašanje, trendove, modu? Instagram i Facebook i sl.?
- D. Što je s današnjom djecom i trebaju li i najmanji imati mobitele (zašto da ili zašto ne)? Navedite osjećate li već sad razliku od nešto mlađe generacije, što se ubrzano mijenja?

E. Jesu li političari, vlastodršci i inače slavni ljudi danas posebno narcisoidni, razmetljivi, prebogat, neumjereni? Izrecite kritiku iz pozicije socijalno osjetljiva pojedinca. Obrazložite i oprimirite.

TREĆA SKUPINA: JA NARATOR/ICA? Pred vama su ilustracije iz dječje slikovnice bez riječi. Uza svaku ilustraciju trebate pripremiti vrlo kratko usmeno samostalno pričanje bajke zamišljenu djetetu od šest-sedam godina, slikovito, jednostavno i privlačno, prikladno uzrastu. Pet pripovjedača, nadovezujete se, uz pokazivanje ilustracija.

ČETVRTA SKUPINA: JA GLUMAC/ICA? Prema ponuđenom tekstu napišite nekoliko kratkih dramatizacija ulomaka i uloga po vlastitu izboru (može i u parovima). Od papira u boji treba izrezati jednostavne simbole pripadajućeg lika (npr. car, komornici, tkalci, varalice, otac i dječak) te uz kraću izvedbu predstaviti ključna mjesta i likove u priči. Naglasak je na humornoj i satiričnoj strani lika.

Projekt broj: 2016-1-HR01-KA201-022159
Erasmus + Priručnik za neodlučne,
posrnule i loše čitatelje

Funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

1.

JA GLUP/A?

Projekt broj: 2016-1-HR01-KA201-022159
Erasmus + Priručnik za neodlučne,
posrnule i loše čitatelje

Funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

2.

JA NARCIS?

Projekt broj: 2016-1-HR01-KA201-022159
Erasmus + Priručnik za neodlučne,
posrnule i loše čitatelje

Funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

3.

JA NARATOR/ICA?

Projekt broj: 2016-1-HR01-KA201-022159
Erasmus + Priručnik za neodlučne,
posrnule i loše čitatelje

Funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

4.

JA GLUMAC/ICA?